



นวัตกรรม “นํ้ายาหอมสี่พัน”

สาขากันตสุขภาพ

ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๘



นางรุ่งนภาพร นากัน

อสม. ดีเด่นระดับภาค

จังหวัดอุดรธานี

ชื่อนวัตกรรม : น้ำยาย้อมสีฟัน

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางรุ่งนภาพร นากัน

ประเภทนวัตกรรม : ☒ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation)

☐ นวัตกรรมบริการ (Service innovation)

☐ นวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation)

จังหวัด : อุตรดิตถ์

อสม. ดีเด่นระดับ ☒ เขต ☒ ภาค

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

จากการได้ออกไปให้ทันตสุขศึกษาและสอนการแปรงฟันแก่นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกพิทยา ในปี พ.ศ. 2561 หลังจากที่แปรงฟันเสร็จก็ให้นักเรียนเคี้ยวเม็ดสีย้อมฟันเพื่อตรวจเช็คว่าย้อมฟันได้ถูกวิธีและสะอาดหรือไม่ จึงเกิดความคิดว่าที่บ้านปลูกต้นมะลเบอร์รี่, ผักปลัง และดอกอัญชันไว้ ซึ่งผักผลไม้และสมุนไพรทั้ง 3 ชนิดนี้ ก็ให้สีจากธรรมชาติได้โดยเฉพาะดอกอัญชันเป็นที่นิยมนำมาเป็นส่วนผสมในขนมและอาหาร ส่วนมะลเบอร์รี่ก็เป็นผลไม้ที่มีวิตามินซีสูง มีสรรพคุณช่วยบำรุงเหงือกและฟันเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ร่างกาย และผักปลัง ผลสุกจะมีสีม่วงแดงสามารถนำมาใช้แต่งสีขนมเยลลี่หรืออาหารต่างๆ ได้ จึงได้มีแนวคิดนำผักผลไม้และสมุนไพรทั้ง 3 ชนิดนี้ มาทำน้ำยาย้อมสีฟันและทดลองใช้ในกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบการติดสีของทั้ง 3 ชนิด และสามารถนำผลการทดลองไปต่อยอดขยายผลไปให้นักเรียนโรงเรียนบ้านคลองเรียงงามใช้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำผัก ผลไม้ และสมุนไพรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์
2. เพื่อใช้ในการตรวจเช็คความแปรปรวนได้ถูกวิธีและสะอาดหรือไม่ และให้คำแนะนำการดูแลต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

น้ำยาย้อมสีพื้นจากลูกมัลเบอร์รี่

1. นำลูกมัลเบอร์รี่ 300 กรัม ไปล้างน้ำให้สะอาด พักให้สะเด็ดน้ำ
2. ใส่ลูกมัลเบอร์รี่ลงในเครื่องปั่น และเติมน้ำสะอาดที่ต้มสุกแล้วลงไปปริมาณ 30 กรัม
3. กรองด้วยกระชอนตาถี่เอาแต่น้ำ ส่วนกากนำไปทิ้ง
4. กรอกใส่ขวดพลาสติกพร้อมสำหรับการใช้งาน สามารถเก็บไว้ได้นาน 7 วัน โดยการแช่เย็น

น้ำยาย้อมสีพื้นจากดอกอัญชัน

1. นำดอกอัญชัน 200 กรัม ไปล้างน้ำให้สะอาด พักให้สะเด็ดน้ำ
2. ใส่ดอกอัญชันลงในเครื่องปั่น และเติมน้ำสะอาดที่ต้มสุกแล้วลงไปปริมาณ 50 กรัม
3. กรองด้วยกระชอนตาถี่ เอาแต่น้ำส่วนกากนำไปทิ้ง
4. กรอกใส่ขวดพลาสติกพร้อมสำหรับการใช้งาน สามารถเก็บไว้ได้นาน 7 วันโดยการแช่เย็น

น้ำยาย้อมสีพื้นจากลูกผักปลัง

1. นำลูกผักปลัง 100 กรัม ไปล้างน้ำให้สะอาด พักให้สะเด็ดน้ำ
2. ใส่ลูกผักปลังลงในเครื่องปั่น และเติมน้ำสะอาดที่ต้มสุกแล้วลงไปปริมาณ 30 กรัม
3. กรองด้วยกระชอนตาถี่เอาแต่น้ำ ส่วนกากนำไปทิ้ง
4. กรอกใส่ขวดพลาสติกพร้อมสำหรับการใช้งาน สามารถเก็บไว้ได้นาน 7 วัน โดยการแช่เย็น

ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

ตาราง แสดงการทดสอบประสิทธิภาพการติดสีของน้ำยาย้อมสีฟัน 3 ชนิด และเม็ดย้อมฟัน จากกลุ่มอาสาสมัครทดลอง จำนวน 20 คน

จำนวนอาสาสมัคร (คน)	ประเภทสีย้อมฟัน	ผลการติดสี (สามารถมองเห็นสีได้ชัดเจนก่อนการแปรงฟัน)	ตรวจการติดสีบนผิวฟัน (หลังการแปรงฟัน)	ระดับความพึงพอใจของกลุ่มอาสาสมัครทดลอง
5	เม็ดย้อมฟัน	100%	20%	มาก
5	น้ำยาย้อมสีฟันจากลูกมัลเบอร์รี่	85%	25%	มาก
5	น้ำยาย้อมสีฟันจากดอกอัญชัน	50%	25%	ปานกลาง
5	น้ำยาย้อมสีฟันจากเม็ดผักปลัง	95%	20%	มาก

ผลการทดลองของกลุ่มอาสาสมัคร จำนวน 20 คน ให้ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ก่อนการแปรงฟัน เนื่องจากต้องการทดสอบประสิทธิภาพการติดสีของผลิตภัณฑ์และระดับความพึงพอใจของอาสาสมัครทดลองพบว่า เม็ดย้อมฟันติดดีเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นน้ำยาย้อมสีฟันจากลูกผักปลัง รองลงมาเป็นน้ำยาย้อมสีฟันจากลูกมัลเบอร์รี่ และสุดท้ายคือน้ำยาย้อมสีฟันจากดอกอัญชัน เนื่องจากเป็นน้ำยาสีน้ำเงินอ่อนสีที่ติดบนผิวฟันจึงมองไม่ค่อยเด่นชัด

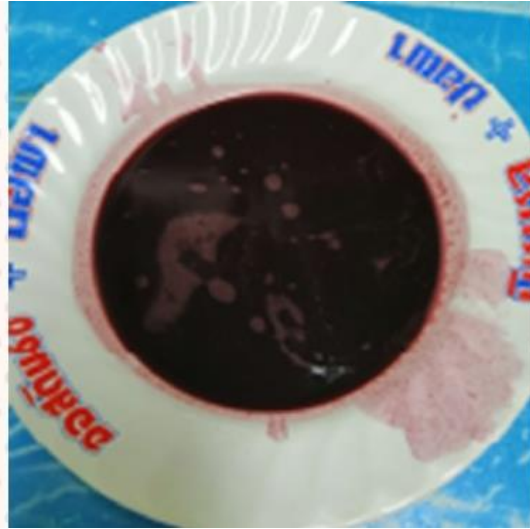
ปัจจัยความสำเร็จ

1. ภาวะการเป็นผู้นำของตนเองที่เข้ากับชุมชนได้ดี เสียสละส่วนตนเพื่อส่วนรวม เป็นแกนนำหลักในการสร้างเสริมสุขภาพ มีสุขภาพดี แข็งแรง
2. มีการรวมกลุ่มทำงานและประสานงานกับองค์กร หน่วยงานต่างๆ เช่น ชุมชน อบต. วัด โรงเรียน คณะกรรมการหมู่บ้าน และชุมชนในการจัดกิจกรรมสุขภาพ ปรีกษาแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน
3. ใช้การประชาคมในการค้นหาปัญหาด้านสุขภาพในชุมชน
4. จัดทำแผนชุมชนด้านสุขภาพ นำเสนอในเวทีการประชุมประชาคมประจำปีของ อบต.บ้านโคก และเวทีการประชุมจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ตำบล
5. ระดมทุน/และทรัพยากรต่างๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ

โอกาสในการพัฒนา

1. ขยายผลโดยเลือกน้ำยาย้อมสีพื้นจากลูกมัลเบอร์รี่และลูกผักปลัง ไปใช้กับโรงเรียนในพื้นที่ และประชาชนในพื้นที่ให้ครอบคลุม
2. คิดค้นผัก ผลไม้ และสมุนไพรในชุมชนชนิดอื่นๆ มาใช้ในการย้อมสีพื้นเพิ่มเติม

ภาคผนวก







กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
Department of Health Service Support

